

การศึกษาการบริหารจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของ สาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย

A STUDY OF HIGHER EDUCATION ADMINISTRATION BETWEEN THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA AND THAILAND

Received: October 10, 2019

Revised: November 14, 2019

Accepted: November 19, 2019

เต๋ามิง หวัง*

Daoming Wang*

อุทัย บุญประเสริฐ**

Uthai Boonprasert**

พินสุดา ลีริวัริงศรี***

Pinsuda Siridhrungsri***

---

* นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
* Ph.D. Candidate, Doctor of Philosophy Program in Education Management, College of Education, Dhurakij Pundit University
Email: daoming.wan@dpu.ac.th
** รองศาสตราจารย์ วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
** Associate Professor, College of Education, Dhurakij Pundit University
Email: uthai.bot@dpu.ac.th
*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
*** Assistant Professor, College of Education, Dhurakij Pundit University
*** Email: pinsuda@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารจัดการอุดมศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย และ 2) เสนอแนวทางการบริหารจัดการอุดมศึกษาสำหรับผู้บริหารการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีการศึกษาเอกสาร ผลการวิจัยพบว่า 1) นโยบายการจัดการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทยมีความคล้ายคลึงกัน สาธารณรัฐประชาชนจีนจัดโครงสร้างการบริหารจัดการอุดมศึกษาแบบการกระจายอำนาจ และการบริหารในระดับสถานศึกษาเป็นการรวมศูนย์อำนาจ สาธารณรัฐประชาชนจีนจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาตามระดับการบริหารจัดการอุดมศึกษา สาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทยมีนโยบายการบริหารงานบุคคลทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่คล้ายกัน สาธารณรัฐประชาชนจีนจัดการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาแบบแนวดิ่ง ส่วนประเทศไทยจัดรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาแบบแนวนอน 2) แนวทางการบริหารจัดการอุดมศึกษาของประเทศไทยได้เสนอเป็น 2 แนวทาง คือ แนวทางที่ 1 การกระจายอำนาจการบริหารจัดการอุดมศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแนวทางที่ 2 การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาแบบผสมแนวดิ่งและแนวนอน

คำสำคัญ: การอุดมศึกษา สาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศไทย

Abstract

The purposes of this study were to 1) study the higher education administration of the People's Republic of China and Thailand and 2) make suggestions to Thailand education administrators on the higher education administration. This research was a qualitative research using documentary research method. The results of the study were: 1) The education administration policies of the People's Republic of China and Thailand were similar. The People's Republic of China organized a decentralized education structure, and a centralization administration at the school level. The People's Republic of China allocated education budget according to the level of higher education administration. The People's Republic of China and Thailand had similar personnel administration policies for higher education. The People's Republic of China had a vertical quality assurance for higher education, and Thailand had a horizontal education quality assurance model. 2) The suggestions of higher education administration in Thailand were: 1. Decentralization of higher education administration to local and 2. Development Quality assurance for vertical and horizontal mixed education assurance.

Keywords: Higher Education, The People's Republic of China, Thailand

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทยได้ลงนามทำความตกลงว่าด้วยการรับรองคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาระหว่างกระทรวงศึกษาธิการแห่งราชอาณาจักรไทยกับกระทรวงการศึกษาแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนเมื่อ พ.ศ. 2550 เพื่ออำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนนักศึกษาหรือผู้ที่สำเร็จการศึกษาของทั้งสองฝ่าย ให้ไปศึกษาต่อในอีกประเทศหนึ่ง

กระทรวงการศึกษาแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนเปิดเผยข้อมูลสถิตินักศึกษาไทยที่ไปเรียนในสถาบันอุดมศึกษาจีน ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2014 ถึง ค.ศ. 2018 มีจำนวนนักศึกษาไทยเรียนในประเทศจีนโดยเฉลี่ย 23,000 คนต่อปี เป็นนักศึกษาต่างประเทศจำนวนมากที่สุดอันดับที่ 2 ในปี ค.ศ. 2017 และ ค.ศ. 2018 (Ministry of Education of the People's Republic of China, 2019) สถาบันอุดมศึกษาในประเทศจีนเริ่มเปิดวิชาภาษาไทยระดับปริญญาตรีมากขึ้น เช่น ในมณฑลยูนนาน ภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในกลุ่มนักศึกษาจีน มีนักศึกษาจีนเรียนวิชาเกี่ยวกับไทยและภาษาไทยมากกว่า 4,000 คนในสถาบันการศึกษา 30 แห่งทั่วมณฑลยูนนาน (สถานกงสุลใหญ่ ณ นครคุนหมิง, 2555) นอกจากนี้ระดับปริญญาตรีแล้ว มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนานเปิดสอนภาษาไทยเป็นวิชาเอกระดับปริญญาโทด้วย

ในขณะเดียวกัน นักศึกษาจีนเดินทางมาเรียนในสถาบันอุดมศึกษาไทยเช่นกัน จากสถิติอุดมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2561, น. 12 และ น. 35) นักศึกษาจีนมีจำนวนมากที่สุดในกลุ่มนักศึกษาต่างชาติที่เรียนในสถาบันอุดมศึกษาไทย ในขณะที่บรรดาบุคลากรต่างชาติในสถาบันอุดมศึกษาไทย ชาวจีนมีจำนวนมากอันดับที่ 2

ประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนมีระบอบการเมืองการปกครองที่แตกต่างกัน ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สาธารณรัฐประชาชนจีนปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยรวมศูนย์ (Democratic centralism) ในด้านการบริหารจัดการศึกษา ประเทศไทยยึดหลักในการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาแบบการกระจายอำนาจ ตามกำหนดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาคครอบคลุมด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป กระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทยได้มีการปรับโครงสร้างเพื่อกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังเขตพื้นที่ เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา จัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาคจำนวน 18 ภาค กำหนดให้มีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด เป็นต้น ในส่วนของการบริหารจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามหาวิทยาลัยที่อยู่ในกำกับของรัฐ มีโครงสร้างการบริหารเป็นของตนเอง มีระบบการจัดทำงบประมาณที่เป็นอิสระอย่างเต็มรูปแบบ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561, น. 80) พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 กำหนดหลักการการจัดการอุดมศึกษาต้องเป็นไปตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม หลักเสรีภาพทางวิชาการ หลักความเป็นอิสระ หลักความเสมอภาคและหลักธรรมาภิบาล ในมาตรา 15 ได้ขยายความของหลักความอิสระว่า สถาบันอุดมศึกษาต้องมีอิสระในการจัดการเรียนการสอน การศึกษาวิจัย การบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การเงิน งบประมาณ และทรัพย์สิน เป็นต้น

สำหรับการบริหารจัดการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน กฎหมายการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 14 (The National People's Congress of the People's Republic of China [NPC], 1995, น. 4) กำหนดว่าคณะรัฐมนตรีและรัฐบาลท้องถิ่นในแต่ละระดับเป็นผู้นำและผู้บริหารการจัดการศึกษาตามระดับและขอบเขตหน้าที่ กฎหมายการอุดมศึกษาแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ค.ศ. 1998 (NPC, 1998, p. 479) กำหนดว่าคณะรัฐมนตรีเป็นผู้นำและผู้บริหารการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ รัฐบาลท้องถิ่นบริหารสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาเพื่อคนท้องถิ่นและสถาบันอุดมศึกษาที่คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้ดูแล ดังนั้น สาธารณรัฐประชาชนจีนบริหารจัดการศึกษา รวมทั้งการอุดมศึกษาตามหลักการรวมอำนาจการบริหารที่รัฐบาล

การบริหารจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาแบบการรวมศูนย์อำนาจและการกระจายอำนาจของสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย มีลักษณะเฉพาะตามนโยบายทางด้านการศึกษาของแต่ละประเทศ ความร่วมมือทางการศึกษา การแลกเปลี่ยนนักศึกษา และการที่ผู้เรียนเดินทางไปศึกษาต่อที่สาธารณรัฐประชาชนจีนหรือประเทศไทย จึงทำให้นักวิชาการผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา และผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งผู้ที่สนใจจะศึกษาต่อมีความจำเป็นที่ต้องรู้จักนโยบายการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนหรือประเทศไทย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนจัดกิจกรรมทางวิชาการต่างๆ การศึกษาการบริหารจัดการอุดมศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างรวดเร็วในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สามารถนำแนวคิดที่ดีของสาธารณรัฐประชาชนจีนพัฒนาเป็นแนวทางการบริหารจัดการอุดมศึกษาของประเทศไทยได้ เพื่อเป็นประโยชน์แก่การพัฒนาคุณภาพการอุดมศึกษาของประเทศไทยได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการอุดมศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย
2. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการอุดมศึกษาสำหรับผู้บริหารการศึกษาของประเทศไทย

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

นโยบายสาธารณะ

Dye (1992, pp. 4-5) กล่าวถึงสาเหตุที่จำเป็นต้องศึกษานโยบายสาธารณะมี 3 ประการ คือ 1) เพื่อความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Understanding) การเข้าใจสาเหตุและผลที่ตามมาของการตัดสินใจเชิงนโยบาย สามารถเพิ่มพูนความรู้ทางสังคมศาสตร์ นโยบายสามารถนำมาวิเคราะห์เป็นตัวแปรตามเพื่อศึกษาสิ่งที่กำหนดเนื้อหาของนโยบาย นโยบายสามารถนำมาวิเคราะห์เป็นตัวแปรต้นเพื่อศึกษาผลกระทบต่อสังคมของนโยบาย 2) เพื่อการแก้ไขปัญหา (Problem Solving) การเข้าใจสาเหตุและผลที่ตามมาของนโยบายสาธารณะสามารถช่วยให้นำนโยบายทางสังคมศาสตร์ไปแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติ (Practical Problem) และ 3) การเสนอนโยบาย (Policy Recommendations) การศึกษานโยบายสาธารณะทำให้มั่นใจว่าประเทศกำลังใช้นโยบายที่ถูกต้องเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ถูกต้อง (Right Goals) จากความเห็นของ Dye แสดงให้เห็นว่าการศึกษานโยบายสาธารณะของประเทศ มีความจำเป็นสำหรับการเข้าใจสภาพสังคมและสามารถค้นพบแนวทางที่ดีสำหรับการแก้ไขปัญหา การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาเนื้อหาของนโยบายทางการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย เพื่อทำความเข้าใจการอุดมศึกษาของทั้งสองประเทศตามตัวแปรที่กำหนดไว้

การบริหารจัดการศึกษา

การบริหารการศึกษา เป็นการจัดการทางการศึกษาที่มุ่งทิศทางการควบคุมและการจัดการทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับกิจการทางการศึกษา (ภารตี อนันต์นาวิ, 2555, น. 2) Robbins & Coulter (2014, pp. 359-367) ได้สรุปองค์ประกอบโครงสร้างการบริหารขององค์การ เป็น 6 ประการ คือ 1) การจัดแบ่งงานตามลักษณะเฉพาะ (Work Specialization) 2) การจัดกลุ่มงานเป็นส่วนงาน (Departmentalization) 3) สายการบังคับบัญชา (Chain of Command) 4) ช่วงการบังคับบัญชา (Span of Control) 5) การรวมอำนาจและการกระจายอำนาจ (Centralization and Decentralization) และ 6) การจัดระเบียบแบบแผนการทำงาน (Formalization) การศึกษาโครงสร้างการบริหารการอุดมศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย จะศึกษาการจัดหน่วยงานบริหารจัดการอุดมศึกษา การแบ่งภารกิจหน้าที่ การควบคุมและบังคับบัญชาระหว่างหน่วยงานบริหารจัดการอุดมศึกษา และการรวมอำนาจหรือการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการอุดมศึกษาระหว่างหน่วยงานระดับต่างๆ ของทั้งสองประเทศ

การเงินและงบประมาณ

การเงินและงบประมาณสำหรับการอุดมศึกษาเป็นการใช้จ่ายสาธารณะที่รัฐบาลลงทุนเพื่อการศึกษาจากงบประมาณแผ่นดิน เกริกเกรียวติ พิพัฒนเสวีธรรม (2552, อ้างถึงใน ชัยมงคล สุพรหมอินทร์, 2557, น. 83-84) ได้กล่าวถึงหลักการการใช้จ่ายสาธารณะ แบ่งออกเป็น 4 หลักสำคัญ คือ 1) หลักของการประหยัด (Cannon of Economy) รัฐบาลต้องพยายามไม่ให้เกิดการสูญเปล่าในการใช้ทรัพยากร 2) หลักของผลประโยชน์ (Canon of Benefit) ต้องพิจารณาถึงประโยชน์ของการใช้นั้นที่ตกแก่สังคม 3) หลักของการกัลลักรอง (Canon of Sanction) การใช้จ่ายสาธารณะของรัฐบาลต้องผ่านการกัลลักรองในระดับต่างๆ อย่างรอบคอบเพื่อให้การใช้จ่ายเกิดประโยชน์แก่สังคมมากที่สุด และ 4) หลักของการสร้างส่วนเกิน (Canon of Surplus) รัฐบาลต้องควบคุมการใช้จ่ายสาธารณะมิให้เกิดงบประมาณขาดดุล ยึดหลักจัดการใช้จ่ายสาธารณะเพื่อก่อให้เกิดส่วนเกินในระยะเวลาอันสมควร ส่วนเกินของงบประมาณที่รัฐบาลสะสมไว้นั้นสามารถที่จะนำออกมาใช้ในยามจำเป็น การศึกษาการเงินและงบประมาณทางการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย จะศึกษาวิธีและขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณแก่สถาบันอุดมศึกษา การกำหนดรายได้รายจ่ายของสถาบันอุดมศึกษาตามหลักที่กล่าวข้างต้น

การบริหารงานบุคคลทางการศึกษา

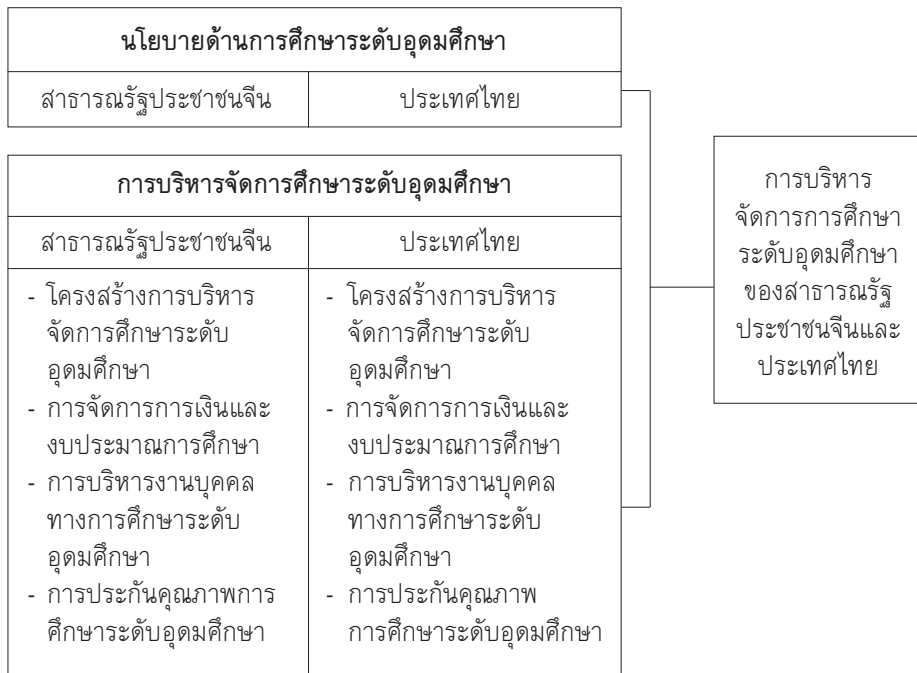
บุคลากรทางการศึกษาต้องมีคุณสมบัติถูกต้องตามมาตรฐานวิชาชีพที่พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49 กำหนดไว้ คือ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน ครูสภาของประเทศไทยประกาศมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (2562, 20 มีนาคม, น. 18) กำหนดความหมายของมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ หรือการจัดการศึกษา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษารวมทั้งผู้ต้องการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีเพียงพอที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพได้ มาตรฐานการปฏิบัติงาน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ หรือการแสดงพฤติกรรมกรปฏิบัติงานและการพัฒนางาน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา รวมทั้งผู้ต้องการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายการเรียนรู้ หรือการจัดการศึกษา รวมทั้งต้องฝึกฝนพัฒนาตนเองให้มีทักษะ หรือความชำนาญสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานการปฏิบัติตน หมายถึง จรรยาบรรณของวิชาชีพที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติตน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา รวมทั้งผู้ต้องการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องยึดถือปฏิบัติตาม เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียง และฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ผู้รับบริการและสังคม อันจะนำมาซึ่งเกียรติ และศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ มาตรฐานวิชาชีพดังกล่าว เป็นข้อกำหนดที่ควบคุมคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2556, น. 153) การศึกษาการบริหารงานบุคคลของสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาวิธีการคัดเลือกและการบรรจุการทำงาน ตลอดจนสวัสดิการของบุคลากรทางการศึกษา เพื่อควบคุมมาตรฐานวิชาชีพของทั้งสองประเทศ

การประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภคผลผลิต หรือการบริการทั้งทางตรงและทางอ้อมว่า จะดำเนินงานของสถาบันการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาระดับต่างๆ นอกจากนั้น ป้องกันไม่ให้เกิดผลผลิตหรือการบริการที่ไม่ได้คุณภาพ และมีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย, 2557, น. 144) วิจิตร ศรีสอาด (2548, อ้างถึงใน ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย, 2557, น. 150-151) ได้สรุปหลักการประกันคุณภาพการศึกษาที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1) การนำการประกันคุณภาพมาใช้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพ (Development/Improvement) และ 2) สะท้อนให้เห็นคุณภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานได้จริง ทุกคนใช้ประโยชน์ได้ เชื่อถือได้ หลักการเหล่านี้เมื่อนำไปสู่การดำเนินการประกันคุณภาพ มีหลักการสำคัญ 2 หลักการ คือ 1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) 2) หลักการเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) และ 3) หลักการแสดงการรับผิดชอบต่อ

ที่ตรวจสอบได้ (Accountability) การศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย จะศึกษาหน่วยงานที่มีหน้าที่ทำการประเมินสถาบันอุดมศึกษา การมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรที่เกี่ยวข้อง และการตรวจสอบผลการประเมินเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยอาศัยวิธีการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) ที่เป็นเอกสารชั้นต้น (Primary Sources) และเอกสารชั้นรอง (Secondary Sources) ซึ่งประกอบด้วยกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของราชการ หนังสือ เอกสาร วิทยานิพนธ์และงานวิจัยต่าง ๆ

เกณฑ์การประเมินเอกสารมี 6 ประเด็น (Bowen, 2009, p. 33) คือ 1.ความสัมพันธ์กับประเด็นการวิจัยของเอกสาร (Relevance) 2. ความจริงแท้ของเอกสาร (Authenticity) 3. ความน่าเชื่อถือของเอกสาร (Credibility) 4. การเป็นตัวแทนของประเด็นการวิจัยได้ของเอกสาร (Representativeness) 5.ความถูกต้องของเอกสาร (Accuracy) 6. วัตถุประสงค์ดั้งเดิมของเอกสาร (Original Purpose)

วิธีการประเมินเอกสารตามเกณฑ์มี 8 ประเด็น คือ 1. ใครเป็นผู้เขียนเอกสาร 2. ใครเป็นผู้เผยแพร่เอกสาร 3. จุดมุ่งหมายของการเขียนเอกสารเพื่ออะไร เพื่อใคร และด้วยเหตุใด 4. จุดมุ่งหมายของการเผยแพร่เอกสารเพื่ออะไร เพื่อใครและด้วยเหตุใด 5. วิธีการเผยแพร่เอกสารเป็นอย่างไร 6. เวลาหรือปีที่เขียนเอกสาร 7. เอกสารมีการบอกแหล่งที่มาของข้อมูลอ้างอิงอย่างไร และ 8. เอกสารมีการใส่อารมณ์ความรู้สึกของผู้เขียนเอกสารหรือไม่

การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร และเอกสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป การจัดทำบันทึกการอ่านเพื่อสืบค้นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยแยกบทของงานวิจัยและแยกประเภทเอกสาร

การวิเคราะห์ข้อมูลในเอกสารที่ผ่านการประเมินแล้ว ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการค้นหาแบบแผน (Pattern) ประเด็นหลัก (Theme) แก่นสาระ (Core Consistency) และแก่นความหมาย (Core Meaning) (อมาวลี อัมพันธ์วิรัตน์, 2557, น. 73) ที่สอดคล้องกับประเด็นปัญหาตามตัวแปรที่กำหนด หลังจากนั้นสังเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดระบบ จำแนก จัดกลุ่ม และคัดเลือกข้อมูลตามลักษณะความสัมพันธ์กับตัวแปรของการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. การสืบค้นเอกสาร สืบค้นเอกสารจากเว็บไซต์ (Website) ของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องของสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย ฐานข้อมูลวิชาการอินเทอร์เน็ตภาษาจีนและภาษาไทย ห้องสมุดของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย และข้อมูลสารสนเทศอื่นจากแหล่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. การประเมินเอกสารตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
3. การเขียนบันทึกการอ่านเพื่อนำไปวิเคราะห์ตามประเด็นการวิจัยต่างๆ
4. การสังเคราะห์และจัดทำบทความวิจัย
5. การนำเสนอรายงานต่อที่ประชุมผู้เชี่ยวชาญ และรับฟังความเห็นเชิงอภิปราย
6. การสรุปผลการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากการศึกษาข้อมูลเอกสาร ผลการวิจัยการบริหารจัดการอุดมศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย สรุปดังนี้

นโยบายด้านการศึกษาาระดับอุดมศึกษา

กฎหมายการศึกษาแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ประกาศแก้ไขปรับปรุงในปี ค.ศ. 2009 เป็นกฎหมายพื้นฐานทางการศึกษา ได้กำหนดการศึกษาในระบบของสาธารณรัฐประชาชนจีน แบ่งเป็นการศึกษาก่อนประถมศึกษา การศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา การศึกษาภาคบังคับของสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นเวลา 9 ปี ประกอบด้วยประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนต้นแบ่งเป็นสายสามัญศึกษาและอาชีวศึกษาต้นสำหรับพื้นที่ห่างไกล กฎหมายการศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งอุดมศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาและการศึกษาที่ไม่มีวุฒิการศึกษา การศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาแบ่งเป็นการศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา รูปแบบการจัดการศึกษาเป็นแบบเต็มเวลาและไม่เต็มเวลา การศึกษาเฉพาะทาง หรือการศึกษาวิชาชีพชั้นสูง มีระยะเวลาเรียน 2-3 ปี บัณฑิตศึกษาระดับปริญญาตรีมีระยะเวลาเรียน 4-5 ปี ระดับปริญญาโทเรียน 2-3 ปี ระดับปริญญาเอกเรียน 3-4 ปี

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาของประเทศไทย กำหนดประเทศไทยจัดการศึกษาใน 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาในระบบมี 2 ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยการศึกษา 3 ระดับ คือ การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา การศึกษาระดับประถมศึกษา การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย การอุดมศึกษาของประเทศไทยจัดใหม่มหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย หรือหน่วยงานอื่นได้ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ การอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ซึ่งประกอบด้วยประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและอนุปริญญา การอุดมศึกษาระดับปริญญา ได้แก่ ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

จากผลการวิจัยนโยบายด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทยมีนโยบายให้จัดการอุดมศึกษาในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน

โครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

สาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทยให้ความสำคัญแก่การบริหารจัดการอุดมศึกษาเหมือนกัน โดยจัดให้มีหน่วยงานบริหารจัดการอุดมศึกษาในระดับส่วนกลางที่เป็นระดับกระทรวงสังกัดคณะรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการของสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นผู้บริหารจัดการอุดมศึกษาในระดับส่วนกลาง คณะกรรมการที่มีหน้าที่กำกับดูแลในด้านต่างๆ ของการอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ เว้นคณะกรรมการบริหารปริญญาที่ดูแลด้านบัณฑิตศึกษา เป็นหน่วยงานสังกัดคณะรัฐมนตรี

รัฐบาลท้องถิ่นของสาธารณรัฐประชาชนจีน มีอำนาจและหน้าที่บริหารจัดการอุดมศึกษาอย่างสมบูรณ์แบบ เช่น การวางแผนการจัดการอุดมศึกษา การอนุมัติจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาที่ไม่ใช่มหาวิทยาลัย การตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น รัฐบาลท้องถิ่นของสาธารณรัฐประชาชนจีนสามารถบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาทุกระดับและทุกรูปแบบที่อยู่ในพื้นที่

สถาบันอุดมศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน ดำเนินกิจการอยู่ภายใต้การนำและการบริหารของคณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์จีนประจำสถาบัน อธิการบดีเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารกิจการทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษา คณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์จีนประจำสถาบัน มีอำนาจการตัดสินใจสูงสุด อธิการบดีมีบทบาทเป็นผู้ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการพรรคฯ ภายในคณะวิชา และหน่วยงานย่อยของคณะวิชา มีสาขาของคณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์จีน ซึ่งมีบทบาทในการบริหารคณะวิชาเหมือนคณะกรรมการพรรคฯ ประจำสถาบัน ในขณะที่เดียวกัน ผู้บริหารในแต่ละระดับ จะต้องเป็นกรรมการในคณะกรรมการพรรคฯ ตามระดับ เช่น อธิการบดีเป็นกรรมการของคณะกรรมการพรรคฯ ระดับสถาบัน คณบดีเป็นกรรมการของคณะกรรมการพรรคฯ ระดับคณะวิชา

ประเทศไทยจัดตั้งหน่วยงานบริหารการอุดมศึกษาในส่วนกลาง เป็นหน่วยงานที่มีระดับสูงและมีหน้าที่ดูแลการอุดมศึกษาโดยเฉพาะ ได้แก่ สภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติภายใต้การกำกับของคณะรัฐมนตรี กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีภารกิจหน้าที่กำกับดูแลการอุดมศึกษาโดยเฉพาะ มีคณะกรรมการระดับกระทรวงอื่นร่วมดูแลด้านต่างๆ ของการอุดมศึกษาด้วย

ประเทศไทยมีนโยบายส่งเสริมการกระจายอำนาจการจัดการการศึกษาแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่การบริหารจัดการอุดมศึกษา รวมทั้งการบริหารวิทยาลัยชุมชน ยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และกระทรวงที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

สถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ และเสรีภาพทางวิชาการ เป็นสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ภายในสถาบัน สภามหาวิทยาลัยที่ประกอบด้วยกรรมการจากหลายภาคส่วนเป็นองค์การบริหารและการตัดสินใจสูงสุดของมหาวิทยาลัย ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาในแต่ละระดับชั้น เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดตามระดับ

การจัดการการเงินและงบประมาณการศึกษา

สาธารณรัฐประชาชนจีนแบ่งการลงทุนด้านการจัดการอุดมศึกษาเป็นส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการกำหนดมาตรฐานกลางเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดค่าใช้จ่ายของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อประกอบการจัดทำงบประมาณประจำปี จัดสรรงบประมาณสำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดกระทรวง และจัดสรรงบประมาณสำหรับโครงการเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระดับประเทศ กรมการศึกษาระดับกรมการการศึกษาของท้องถิ่น กำหนดมาตรฐานค่าใช้จ่ายประจำปี ตามแนวทางมาตรฐานกลาง โดยคำนึงถึงสภาพความเจริญของท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในการจัดทำงบประมาณ ส่วนสถาบันอุดมศึกษาจะได้รับงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด

สาธารณรัฐประชาชนจีน จัดสรรงบประมาณทางการศึกษาโดยกำหนดสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (Gross Domestic Product, GDP) และอนุญาตให้รัฐบาลท้องถิ่นเก็บภาษีเงินเพิ่มเพื่อการศึกษาสำหรับภาคอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจ เพื่อเป็นเงินอุดหนุนการจัดการศึกษาโดยเฉพาะ

ประเทศไทยจัดสรรการลงทุนเพื่อการศึกษาจากงบประมาณแผ่นดิน โดยการใช้จ่ายของสถานศึกษาโดยตรง มีการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือการอุดมศึกษา เอกชน และกองทุนเงินให้กู้ยืมสำหรับนักศึกษา

ระบบการจัดตั้งกองทุนเป็นการลงทุนทางการศึกษาจากงบประมาณแผ่นดิน ประเทศไทยมีการลงทุนทางการศึกษาที่ค่อนข้างสูง เมื่อคิดเป็นสัดส่วนของ GDP

การบริหารงานบุคคลทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา

สาธารณรัฐประชาชนจีน เรียกบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเป็นพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานสาธารณะ ส่วนประเทศไทย เป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา บุคลากรทางการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย สามารถเทียบตำแหน่งข้าราชการได้เหมือนกัน

ตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน แบ่งเป็นผู้ช่วยอาจารย์ อาจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ สถาบันอุดมศึกษาสามารถแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยอาจารย์ได้ สามารถพิจารณาคุณสมบัติผู้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ได้ และนำเสนอรายชื่อให้กรมการศึกษาท้องถิ่นพิจารณาให้ความเห็นชอบ การแต่งตั้งตำแหน่งรองศาสตราจารย์และศาสตราจารย์ เป็นอำนาจของกรมการศึกษา คณะกรรมการการศึกษามหานคร หรือหน่วยงานต้นสังกัดในระดับกระทรวง

ตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย แบ่งเป็นอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ สภาของสถาบันอุดมศึกษามีอำนาจในการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ โดยอธิการบดีออกคำสั่งแต่งตั้งและแจ้งให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาทราบ สำหรับผู้ที่ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ จะต้องให้สภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติแล้ว คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาให้ความเห็นชอบ และเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเสนอนายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูล เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

สาธารณรัฐประชาชนจีน จัดการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาในลักษณะเป็นแนวคิด โดยแบ่งการตรวจการจัดการศึกษาตามระดับการบริหาร กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ตรวจประเมินระดับชาติ มีหน้าที่ในการวางแผน กำหนดนโยบาย ตรวจสอบวิทยาลัยสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และพิจารณารับรองผลการตรวจประเมินของกรมการศึกษาท้องถิ่น กรมการศึกษาท้องถิ่นหรือคณะกรรมการการศึกษามหานคร เป็นผู้ประเมินสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ ส่วนสถาบันอุดมศึกษา ต้องดำเนินการตรวจประเมินด้วยตนเอง และได้รับการตรวจจากกรมการศึกษา หรือคณะกรรมการการศึกษา

รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน มี 3 ประเภท คือ การประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานสำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งใหม่ การประเมินทั่วไปสำหรับการจัดการศึกษาในภาพรวม และการประเมินเพื่อคัดเลือกสถาบันอุดมศึกษาดีเด่น การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในระดับปริญญาตรี จะจัดในทุก 4-5 ปีต่อครั้ง เพื่อสอดคล้องกับวาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา การประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาจัดในทุก 6 ปีต่อครั้ง

ประเทศไทยจัดการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาในลักษณะเป็นแนวนอน โดยแบ่งเป็นการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก การประกันคุณภาพภายในดำเนินการโดยสถาบันอุดมศึกษาเอง หรือหน่วยงานต้นสังกัด แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการประเมินภายในทุกปี การประกันคุณภาพภายนอก ดำเนินการโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สกอ.) การประกันคุณภาพภายนอกกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพมาตรฐานขั้นพื้นฐาน และเกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับทำทนาย (สกอ., 2562, น. 23) การประเมินภายนอกจะเริ่มต้นจากการวิเคราะห์รายงานการประเมินตนเองภายในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นขั้นตอนการสร้างเชื่อมโยงกันระหว่างการประเมินภายในและภายนอก หลังจากนั้นคณะผู้ประเมินลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม จัดทำรายงานผลการประเมินภายนอก และเสนอต่อ สกอ. เมื่อผลการประเมินภายนอกได้รับการรับรองจาก สกอ.แล้ว จะดำเนินการจัดส่งหนังสือรับรองให้แก่สถานศึกษา และแจ้งผลการประเมินไปยังต้นสังกัดของสถานศึกษา

จากผลการวิจัยการบริหารจัดการอุดมศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย
อภิปรายดังนี้

1. การบริหารจัดการอุดมศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย

ด้านนโยบายด้านการศึกษาาระดับอุดมศึกษา

นโยบายการจัดการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทยมีความคล้ายคลึงกัน
สาธารณรัฐประชาชนจีนแบ่งอุดมศึกษาในระบบเป็น 2 ประเภท คือ การอุดมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาและ
ไม่มีวุฒิการศึกษา มีลักษณะเหมือนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประเทศไทย ทั้งนี้
เนื่องจากว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่มีจำนวนประชากรมากของโลก โอกาสการได้รับการ
อุดมศึกษาของประชาชนไม่เท่าเทียมกันตามสภาพความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและฐานะทางสังคมของ
ประชาชนในแต่ละมณฑล (Yuan, 2013, p. 109) การจัดการอุดมศึกษาที่ไม่มีวุฒิการศึกษา โดยกำหนด
เงื่อนไขการเข้าศึกษาที่ง่ายกว่าการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษา ช่วยแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
ได้ (Ding, 2019, p. 15)

ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

สาธารณรัฐประชาชนจีนจัดโครงสร้างการบริหารจัดการอุดมศึกษาแบบการกระจายอำนาจ
(Decentralization) ไปยังรัฐบาลท้องถิ่น อนุญาตให้รัฐบาลท้องถิ่นดำเนินการบริหารจัดการอุดมศึกษา
อย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งเป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับการบริหารจัดการอุดมศึกษาที่มีขนาดใหญ่ (Zhao, 2018,
p.69) แต่ในขณะเดียวกัน การบริหารในระดับสถานศึกษาเป็นการรวมศูนย์อำนาจ (Centralization) โดย
คณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์จีน

ด้านการจัดการการเงินและงบประมาณการศึกษา

สาธารณรัฐประชาชนจีนจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาตามระดับการบริหารจัดการ
อุดมศึกษาจากส่วนกลางสู่รัฐบาลท้องถิ่น รัฐบาลท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณให้แก่สถาบันอุดมศึกษา เป็นการ
กลั่นกรองการเงินและงบประมาณการศึกษาที่มีขั้นตอน การเก็บภาษีเงินเพิ่มเพื่อการศึกษา มีสาเหตุเพื่อให้
รัฐบาลท้องถิ่นมีแรงจูงใจและมีทรัพยากรในการพัฒนาการจัดการศึกษาในท้องถิ่น (Wang, Jiang & Huang,
2013, p. 115) ปัจจุบัน เป็นวิธีที่ช่วยเพิ่มเงินอุดหนุนการอุดมศึกษา มีความคล่องตัวในการเพิ่มหรือลดตามการ
ขยายตัวของเศรษฐกิจท้องถิ่น สามารถป้องกันไม่ให้เกิดงบประมาณขาดดุลได้ (Fang & Huang, 2019, p. 101)

ด้านการบริหารงานบุคคลทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา

สาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทยได้มีนโยบายการบริหารงานบุคคลทางการศึกษา
ในระดับอุดมศึกษาที่คล้ายกัน บุคลากรทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีลักษณะการบรรจุงานให้มี
ตำแหน่งและสวัสดิการเทียบข้าราชการได้ และมีกระบวนการแต่งตั้งอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นกลไกรับรอง
มาตรฐานคุณภาพของคณาจารย์ได้ดี

ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

สาธารณรัฐประชาชนจีนจัดการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาแบบแนวดิ่ง มีความ
รับผิดชอบในแต่ละระดับสูง เพื่อสอดคล้องกับระบบการปกครองของประเทศ (Shen, 2016, p.96) ประเทศไทย
จัดรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาแบบแนวนอน มีการเชื่อมโยงระหว่างการประกัน
คุณภาพภายในและภายนอก ระบบการประกันคุณภาพของประเทศทั้งสองจึงสามารถชดเชยกันได้

2. เสนอแนวทางการบริหารจัดการอุดมศึกษาสำหรับผู้บริหารการศึกษาของประเทศไทย

แนวทางที่ 1 การกระจายอำนาจการบริหารจัดการอุดมศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับ
ที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 41 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง
หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น ปัจจุบันนี้ องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมจัดการอุดมศึกษาในรูปแบบวิทยาลัยชุมชน รัฐบาลควรส่งเสริมให้องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการอุดมศึกษาในระดับการศึกษาที่มากขึ้น มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สืบหาความพร้อมขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในการเพิ่มหลักสูตรระดับปริญญาตรี

ขั้นตอนที่ 2 เพิ่มการลงทุนด้านการอุดมศึกษาแก่วิทยาลัยชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดนโยบายส่งเสริมมหาวิทยาลัยสร้างความร่วมมือกับองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นที่พร้อมในการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดนโยบายส่งเสริมคณาจารย์ทำงานในวิทยาลัยชุมชน

ขั้นตอนที่ 5 ส่งเสริมให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยชุมชนมีงานทำในท้องถิ่น

แนวทางที่ 2 การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาแบบผสมแนวตั้งและแนวนอน

การประกันคุณภาพการศึกษาระดับแนวตั้ง ทำให้หน่วยงานที่มีส่วนร่วมได้รับการตรวจสอบผลการประเมินจากหน่วยงานต้นสังกัด สามารถเพิ่มความรับผิดชอบในการดำเนินการตรวจและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา รูปแบบการผสมแนวตั้งและแนวนอน จะสะท้อนให้เห็นคุณภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานได้จากมุมมองที่เพิ่มมากขึ้นและสอดคล้องกับความเป็นจริงมากขึ้น จึงเสนอผู้บริหารการศึกษาดำเนินการพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพแบบผสม โดยสร้างกลไกการทำงานที่สำคัญ คือ 1) สร้างกลไกประสานงานระหว่างหน่วยงานบริหารจัดการอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องในทุกกระดับ และ 2) สร้างกลไกประสานงานและทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานบริหารการศึกษาระดับอุดมศึกษาและสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาระบบบริหารจัดการอุดมศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรพัฒนากลไกเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษาเพื่อป้องกันมิให้เกิดการบริหารการอุดมศึกษาแบบรวมศูนย์อำนาจมากเกินไป ในขณะที่เดียวกัน ส่งเสริมการกระจายอำนาจการจัดการอุดมศึกษาไปยังสถาบันอุดมศึกษารูปแบบอื่น เช่น วิทยาลัยชุมชน ให้มีหลักสูตรระดับที่สูงขึ้น และคณาจารย์ที่มีศักยภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการอุดมศึกษา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมควรพัฒนารูปแบบการจัดการอุดมศึกษาโดยให้ภาคเอกชน ภาคอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจมีส่วนร่วมมากขึ้น เช่น การจัดวิทยาลัยอิสระของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการอุดมศึกษาร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐและภาคธุรกิจ เพื่อเพิ่มแหล่งที่มาของเงินอุดหนุนการอุดมศึกษา

3. ข้อเสนอแนะด้านการจัดการการเงินและงบประมาณ คณะรัฐมนตรีควรพิจารณาพัฒนารูปแบบการเก็บภาษีเพื่อการศึกษาในภาคอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจ เพื่อลดภาระงบประมาณแผ่นดิน เพิ่มรายได้ของสถาบันอุดมศึกษา ในขณะที่เดียวกัน ให้ภาคอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจมีส่วนร่วมในการพัฒนาการอุดมศึกษา

4. ข้อเสนอแนะด้านการบริหารงานบุคคลทางการศึกษา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และหน่วยงานต้นสังกัดของสถาบันอุดมศึกษา ออกมาตรการกำกับแต่งตั้งคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อควบคุมคุณภาพของคณาจารย์ โดยอาศัยระบบการบริหารข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ในขณะที่เดียวกัน ไม่กระทบกระเทือนอำนาจการบริหารสถาบันอุดมศึกษาของสภามหาวิทยาลัยตามหลักการความเป็นอิสระในการบริหารสถาบันอุดมศึกษา

5. ข้อเสนอแนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พัฒนาระบบการตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถาบัน อุดมศึกษา โดยการผนึกสถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดของสถาบันอุดมศึกษา และสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ให้เป็นระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับ อุดมศึกษาผสมแนวดิ่งและแนวนอน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยขอเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ระบบการคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน โดย การศึกษากระบวนการรับสมัครนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อได้งานวิจัย ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย
2. การบริหารจัดการอุดมศึกษาของเขตปกครองพิเศษฮ่องกง (Hong Kong) และมาเก๊า (Macau) ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นเขตปกครองที่มีการบริหารจัดการอุดมศึกษาแตกต่างจากแผ่นดินใหญ่ ของสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อได้งานวิจัยการอุดมศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างสมบูรณ์

บรรณานุกรม

- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยมงคล สุพรรณอินทร์. (2014). งบประมาณรายจ่ายภาครัฐกับการศึกษาไทย: นัยสำคัญบางประการทางการคลัง ว่าด้วยการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย. *วารสารวิจัยและพัฒนา*, 8(1), 81-99.
- ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย. (2557). *พื้นฐานการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาวดี อนันต์นาวิ. (2555). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). ชลบุรี: สำนักพิมพ์มนตรี.
- สถานกงสุลใหญ่ ณ นครคุนหมิง. (2555). ความร่วมมือด้านการศึกษา. สืบค้น 12 พฤษภาคม 2562, จาก <http://www.thaiembassy.org/Kunming/th/thai-people/17289-ความร่วมมือด้านการศึกษา.html>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *รายงานการศึกษาไทย พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- อมาวลี อัมพันศิริรัตน์. (2557). มโนทัศน์ของการวิจัยเชิงคุณภาพ. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 1(2), 68-78.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40. DOI:10.3316/QRJ0902027. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/240807798_Document_Analysis_as_a_Qualitative_Research_Method
- Ding, L. (2019). An analysis of the development orientation of non-academic continuing education in colleges under the new situation. *Journal of Continuing Higher Education*, 32(4), 14-29. Retrieved from http://www.nssd.org/articles/article_detail.aspx?id=7002699201
- Dye, T. R. (1992). *Understanding public policy* (7th ed.). New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Fang, C., & Huang, B. (2019). Evaluation on the efficiency of resource allocation in higher education investment of china: an empirical test based on the spatial econometrics. *Chongqing Higher Education Research*, 7(5), 91-103. DOI: 10.15998/j.cnki.issn1673-8012.2019.05.009
- Ministry of Education of the People's Republic of China. (2019). *2018 Nian laihua liuxue tongji*. Retrieved from www.moe.gov.cn/jyb_xwfb/gzdt_gzdt/s5987/201904/t20190412_377692.html
- Robbins, S. P., & Coulter, M. (2014). *Management* (12 ed.). Essex, ENG: Pearson Education Limited.
- Shen, X. (2016). Variance analysis for quality assurance factors of higher distance education in china. *Distance Education and Online Learning*, 35(3), 93-99. Retrieved from http://www.nssd.org/articles/article_detail.aspx?id=669060756
- The National People's Congress of the People's Republic of China [NPC]. (1998). Zhonghuarenmingongheguo gaodengjiaoyu fa. In X. Sun (Ed.), *Compilation of Education Laws of the People's Republic of China* (pp. 479-485). Shanghai: East China Normal University Press.
- Wang, D., Jiang, S. J., & Huang, B. (2013). Woguo jiaoyushuoshou guanlizhidu gaige de lujingxuanze. *Tax Collection and Management*, 2017(3), 115-120. DOI: 10.19376/j.cnki.cn11-1011/f.2017.03.025.
- Yuan, G. (2013). *Zhongguo Jiaoyu* [Kindle ed.]. Beijing: Beijing Normal University Publishing Group. Retrieved from Amazon.cn.
- Zhao, L. (2018). The decentralization reform of China's higher education in the past 40 years of reform and opening up: history, experience and trends. *Qilu Journal*, 26(6), 67-72. Retrieved from http://www.nssd.org/articles/article_detail.aspx?id=6100156915